

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

21 листопада 2019 р.

Київ

№ 747-р

Про перевірку рішення адміністративної колегії Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.02.2019 № 16-р/к у справі № 3/02-83-18

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання державного уповноваженого від 02.07.2019 № 8-01/14-пр/297-зв про перевірку рішення адміністративної колегії Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.02.2019 № 16-р/к у справі № 3/02-83-18 та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ ПЕРЕВІРКИ

- (1) Рішення адміністративної колегії Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.02.2019 № 16-р/к у справі № 3/02-83-18 (далі – Рішення № 16-р/к).

2. ПІДСТАВИ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ

- (2) Заява Організації об'єднання громадян «Вовчанський спортивно-технічний клуб Харківської області Товариства сприяння обороні України» б/д, б/н (zareestrovana v Komiteti 26.03.2019 za № 8-01/14-пр) про перевірку Рішення № 16-р/к (далі – Заява).

3. ЗАЯВНИК

- (3) Організація об'єднання громадян «Вовчанський спортивно-технічний клуб Харківської області Товариства сприяння обороні України» (далі – Вовчанський СТК ТСОУ, Заявник). Місцезнаходження: 62503, Харківська обл., Вовчанський район, м. Вовчанськ, вул. Новоселівська, 25; ідентифікаційний код юридичної особи 30614521; основний вид діяльності за КВЕД – код 85.32 професійно-технічна освіта.

4. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ З ПЕРЕВІРКИ РІШЕННЯ

- (4) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 02.05.2019 № 08/153-р Заяву Вовчанського СТК ТСОУ про перевірку Рішення № 16-р/к прийнято до розгляду.
- (5) Розпорядженням Комітету від 14.05.2019 № 6-рп зупинено виконання Рішення № 16-р/к до закінчення його перевірки.

5. РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

- (6) У резолютивній частині Рішення № 16-р/к адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія Відділення) постановила:

- «1. *Визнати, що ОРГАНІЗАЦІЯ (УСТАНОВА, ЗАКЛАД) ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН «ВОВЧАНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КЛУБ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ» (ідентифікаційний код – 30614521) відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами діяльності у 2015-2017 роках займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» на території міста Вовчанська Харківської області та прилеглих до нього населених пунктах у радіусі 15 км, з часткою 100 %.*
2. *Визнати, що ОРГАНІЗАЦІЯ (УСТАНОВА, ЗАКЛАД) ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН «ВОВЧАНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КЛУБ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ» (ідентифікаційний код – 30614521) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами діяльності у 2015-2017 роках займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» на території міста Вовчанська Харківської області та прилеглих до нього населених пунктах у радіусі 15 км, з часткою 100 %.*
3. *Визнати дії ОРГАНІЗАЦІЇ (УСТАНОВИ, ЗАКЛАДУ) ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН «ВОВЧАНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КЛУБ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ» (ідентифікаційний код – 30614521), які полягають у встановленні завищеної вартості надання послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» у період з 01.11.2014 до 31.12.2016, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.*
3. *Визнати дії ОРГАНІЗАЦІЇ (УСТАНОВИ, ЗАКЛАДУ) ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН «ВОВЧАНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КЛУБ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ» (ідентифікаційний код – 30614521), які полягають у встановленні завищеної вартості надання послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» у період з 01.11.2014 до 31.12.2016, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку*
4. *За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 3 резолютивної частини цього подання, відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накладати на ОРГАНІЗАЦІЮ (УСТАНОВУ, ЗАКЛАД) ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН «ВОВЧАНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КЛУБ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ» (ідентифікаційний код – 30614521) штраф у розмірі 20 000 (двадцять тисяч) гривень.*
5. *За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 4 резолютивної частини цього подання, відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накладати на ОРГАНІЗАЦІЮ (УСТАНОВУ, ЗАКЛАД) ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН «ВОВЧАНСЬКИЙ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ КЛУБ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ» (ідентифікаційний код – 30614521) штраф у розмірі 5 000 (п'ять тисяч) гривень».*
- (7) Адміністративною колегією Відділення 02.04.2019 прийнято розпорядження № 52-рп/к, яким виправлено опіску, допущену в резолютивній частині Рішення № 16-р/к, а саме:
- «- на п'ятнадцятій сторінці в четвертому абзаці замість цифру «3» замінити на

цифру «4», в п'ятому абзаці цифру «4» замінити на цифру «5»;
 - на шістнадцятій сторінці в першому абзаці цифру «5» замінити на цифру «б».

- (8) Листом від 06.03.2019 № 70-02/3-1916 Відділення направило на адресу Вовчанського СТК ТСОУ копію Рішення № 16-р/к. Вовчанський СТК ТСОУ отримав зазначений лист 14.03.2019.

6. ДОВОДИ ЗАЯВНИКА

- (9) У своїй Заяві Вовчанський СТК ТСОУ зазначає: *«Рішення № 16-р/к прийнято з порушенням матеріальних та процесуальних норм права та має бути скасовано відповідно до абзацу п'ятого частини п'ятої статті 57 Закону України «Про захист економічної конкуренції...».*
- (10) Зокрема, Заявник вважає, що визначення *«...монопольного становища Вовчанського СТК ТСОУ відбулось з порушенням Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605...»*
- (11) На думку Вовчанського СТК ТСОУ:
- *«...не чітко визначені товарні межі ринку (ринків). При цьому, відсутнє будь-яке обґрунтування об'єднаної назви з 2 послугами з додаванням радіусу 15 км <...> відсутні обґрунтування обмеження мінімальної території (м. Вовчанськ + 15 км), за межами якої споживачу не доцільно придбавати товар»;*
 - *«...не чітко визначені часові межі ринку (ринків)». Заявник звертає увагу, що в абзаці 28 Рішення № 16-р/к часовими межами ринку визначено «період 2014 – 2017 років та поточний період 2018 року», а початком вчинення порушення визначено 10.11.2014, при цьому частка Вовчанського СТК ТСОУ на ринку (ринках) розраховувалась за 2015 – 2017 роки;*
 - *Відділення «...безпідставно перебирає на себе функції іншого державного органу: територіального органу з надання сервісних послуг МВС <...> Функції затвердження (а отже, перевірки на відповідність) типових навчальних програм і планів з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів належать саме цим державним органам, а не органам Антимонопольного комітету України»;*
 - *«Наведені <...> в абзацах 57 та 72 цифри «завищення» вартості послуг є безпідставними та не підтверджуються жодними розрахунками. В період з 2014 до 2017 років вартість послуг Вовчанського СТК ТСОУ збільшилась лише на 12 %. В зазначений Харківським ТВ «період припинення порушення» (сторінка 14 абзац 86 Рішення № 16-р/к) розрахункова (за калькуляцією) вартість послуг збільшилась майже на 45 % <...> Враховуючи наведене, ущемлення інтересів споживачів спростовується матеріалами справи № 3/02-83-18. При цьому, самий текст рішення не містить обґрунтування ущемлення інтересів споживачів взагалі»;*
 - *«...З наведених в абзацах 64 та 79 на сторінках 10, 12 таблиць можна зробити висновки, що у Харківського ТВ є інформація лише про 3 суб'єкта господарювання <...> з більш ніж 80 суб'єктів господарювання, що надають аналогічні послуги <...> При цьому, в Рішенні № 16-р/к відсутня інформація про середню вартість аналогічних послуг на ринку хоча б Харківської області».*
- (12) Крім того, у Заяві Вовчанський СТК ТСОУ зазначає про ймовірні порушення процесуальних норм права, а саме: *«Харківським ТВ порушено право Вовчанського СТК ТСОУ надавати пояснення (заперечення), докази та доводити їх достовірність (об'єктивність), закріплені статтями 40, 41 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Так, Харківське ТВ не надало можливість підготувати*

відповідь на подання з попередніми висновками у справі № 3/02-83-18».

- (13) Відповідно до інформації Вовчанського СТК ТСОУ, Заявник звертався до Відділення електронною поштою та рекомендованим листом із клопотанням щодо продовження терміну надання відповіді на подання та, отримавши усну відмову в продовженні терміну, *«були змушені звернутись з проханням про зменшення штрафу».*
- (14) У зв'язку з наведеним, Вовчанський СТК ТСОУ просить скасувати Рішення № 16-р/к та прийняти нове рішення про закриття провадження у справі № 3/02-83-18.

7. ПЕРЕВІРКА РІШЕННЯ

- (15) За результатами перевірки Рішення № 16-р/к, а також аналізу матеріалів справи № 3/02-83-18 встановлено таке.
- (16) У 2018 році Відділення проводило дослідження ринків послуг із підготовки водіїв транспортних засобів у Харківській області (включаючи м. Харків).
- (17) У ході зазначеного дослідження в діях Вовчанського СТК ТСОУ, які полягають у встановленні завищеної вартості надання послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та «СЕ», Відділенням виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції. У зв'язку із цим розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 21.08.2018 № 130-рп/к розпочато розгляд справи № 3/02-83-13 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

7.1. Перевірка визначення монопольного (домінуючого) становища

- (18) Становище Вовчанського СТК ТСОУ на ринках послуг із підготовки водіїв транспортних засобів визначалось відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного становища (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).
- (19) Товарними межами ринку визначено послуги з підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ».
- (20) Споживачами зазначених послуг визначені фізичні особи, яким необхідно отримати свідоцтво про закінчення акредитованого у встановленому законодавством порядку закладу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв, для подальшого отримання посвідчення водія відповідної категорії.
- (21) В описово-мотивувальній частині Рішення № 16-р/к зазначено: *«Отримання послуги споживачами – мешканцями міста Вовчанська та прилеглих до нього населених пунктів на великій відстані від місця їхнього проживання економічно недоцільно, оскільки пов'язане з додатковими фінансовими витратами на проїзд до місця розташування інших закладів, які здійснюють підготовку водіїв транспортних засобів.*

*Вказане підтверджується, зокрема листом **ВОВЧАНСЬКОГО СТК ТСОУ** від 23.01.2019 № 03 (вх. від 24.01.2019 № 409), відповідно до якого протягом 2015-2017 років у **ВОВЧАНСЬКОМУ СТК ТСОУ** проходили навчання учні, які фактично проживали у місті Вовчанську та прилеглих до нього населених пунктів».*

- (22) З огляду на це, адміністративна колегія Відділення дійшла висновку, що *«територіальними (географічними) межами ринку послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та перепідготовки водіїв транспортних засобів*

*категорії «СЕ», є територія міста Вовчанська Харківської області та прилеглих до нього населених пунктів в радіусі 15 км. На зазначеній території послуги із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» надає тільки **ВОВЧАНСЬКИЙ СТК ТСОУ**.*

- (23) Слід зазначити, що Вовчанський район за своєю територією посідає друге місце серед 27 районів Харківщини. Вовчанський район межує з Великобурлуцьким, Чугуївським, Печенізьким і Харківським районами області. Північно-східний та північно-західний кордон є державними кордонами з Російською Федерацією. Вовчанський район складається із 27 адміністративно-територіальних одиниць та 95 населених пунктів. Адміністративним центром району є місто Вовчанськ, яке розташоване на відстані 72 км від міста Харкова¹.
- (24) З матеріалів справи № 3/02-83-18 (том 2, стор. 1 – 23) вбачається, що в період з 01.11.2014 по 31.12.2016 послуги з підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» надавались фізичним особам, які були зареєстровані як у м. Вовчанськ, так і за його межами, при цьому географічні межі реєстрації фізичних осіб виходять за територіальні межі ринку, на якому визначалось монопольне становище Вовчанського СТК ТСОУ. Наприклад², послуги надавались фізичним особам, які були зареєстровані в таких населених пунктах Вовчанського району: с. Охрімівка (23,4 км), с. Москалівка (40,2 км), с. Нестерне (39,3 км), с. Рубіжне (19,6 км), с. Пролетарське (16,3 км), с. Молодова (36,1 км) та інші.
- (25) Матеріали справи № 3/02-83-18 не містять доказів, що фізичні особи, які зареєстровані в населених пунктах поза межами 15 км від міста Вовчанська, фактично проживають у територіальних межах, визначених у Рішенні № 16-р/к.
- (26) Також адміністративною колегією Відділення не доведено економічну недоцільність отримання послуги з підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» у Вовчанського СТК ТСОУ фізичним особам, які зареєстровані (проживають) поза територіальними межами, визначеними в Рішенні № 16-р/к (населені пункти в радіусі 15 км).
- (27) Відповідно до розділу 1 Методики ринок товару (товарний ринок) – це сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (28) Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання включає застосування як структурних, так і поведінкових показників, що характеризують стан конкуренції на ринку. При цьому застосування структурних показників зумовлюється встановленням об'єкта аналізу, визначенням товарних, територіальних (географічних), часових меж ринку на підставі інформації, яка може бути використана для визначення монопольного (домінуючого) становища.
- (29) Неправильне визначення територіальних (географічних) меж ринків послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ», які надає Вовчанський СТК ТСОУ, та нечітке³ визначення товарних меж ринку **призвело до необґрунтованого висновку щодо заняття Вовчанським СТК ТСОУ монопольного (домінуючого) становища на вказаних ринках.**
- (30) Крім того, Рішенням № 16-р/к адміністративна колегія Відділення постановила визнати, що Вовчанський СТК ТСОУ займав монопольне (домінуюче) становище на

¹ Інформація із офіційного сайту Вовчанської районної державної адміністрації <http://vovchrda.gov.ua>.

² інформація із сайту <https://www.google.com.ua/maps/>.

³ У пункті 1 резолютивної частини Рішення № 16-р/к зазначено послугу «із перепідготовки» водіїв транспортних засобів категорії «В», а в пункті 3 цієї ж частини зазначено послугу «із підготовки» водіїв транспортних засобів категорії «В».

ринку послуг з «перепідготовки» водіїв транспортних засобів категорії «В» на території міста Вовчанська Харківської області та прилеглих до нього населених пунктах у радіусі 15 км із часткою 100 відсотків, відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тоді як на ринку послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» на території міста Вовчанська Харківської області та прилеглих до нього населених пунктах у радіусі 15 км із часткою 100 відсотків, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (31) Однак будь-яких обґрунтувань необхідності визначення становища Вовчанського СТК ТСОУ на вказаних ринках за різними частинами статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у Рішенні № 16-р/к не наведено.

7.2. Перевірка правильності кваліфікації дій Вовчанського СТК ТСОУ

- (32) Згідно з частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (33) Відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктом порушення, передбаченого статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», може бути лише суб'єкт господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку.
- (34) Водночас Рішення № 16-р/к та матеріали справи № 3/02-83-18 не містять належного обґрунтування територіальних (географічних) меж ринків, на яких Вовчанський СТК ТСОУ протягом 2015 – 2017 років здійснював діяльність із надання послуг підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та «СЕ», та на яких був визначений таким, що займав монопольне (домінуюче) становище.
- (35) Адміністративною колегією Відділення не доведено монопольне (домінуюче) становище Вовчанського СТК ТСОУ, як наслідок, його дії не можуть бути кваліфіковані як порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (36) Разом із тим, за результатами перевірки Рішення № 16-р/к на предмет об'єктивності, всебічності та повноти проведеного Відділенням розслідування у справі № 3/02-83-18 та прийнятого Рішення № 16-р/к у частині доведеності встановлення Вовчанським СТК ТСОУ завищеної вартості послуг із підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та «СЕ» з'ясовано таке.
- (37) Вовчанський СТК ТСОУ відповідно до сертифіката про державну акредитацію закладу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв здійснює підготовку водіїв транспортних засобів таких категорій: «А1», «А» – з максимальною кількістю 10 осіб; «В» – з максимальною кількістю 20 осіб; перепідготовку водіїв транспортних засобів категорій: «Д1», «Д» – з максимальною кількістю 10 осіб; «СЕ» – з максимальною кількістю 20 осіб.
- (38) Процедура підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів визначена Порядком підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 487 (далі – Порядок).
- (39) Відповідно до пункту 4 Порядку заклади, які здійснюють підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, розробляють на основі типових навчальних програм, затверджених Кабінетом Міністрів України, робочі програми і

плани з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, що затверджуються територіальним органом з надання сервісних послуг МВС за місцезнаходженням закладів.

- (40) Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 229 затверджена Типова навчальна програма підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів (далі – Типова навчальна програма).
- (41) Відповідно до абзацу третього Типової навчальної програми, на основі цієї програми та типових тематичних планів заклади, що здійснюють підготовку та перепідготовку водіїв транспортних засобів, розробляють робочі програми і плани, які затверджуються територіальним органом з надання сервісних послуг МВС за місцезнаходженням закладу (до 23.12.2015 – управліннями (відділами) Державної автомобільної інспекції).
- (42) Типова навчальна програма складається з п'яти розділів:
 1. Будова й технічне обслуговування транспортного засобу.
 2. Правила дорожнього руху.
 3. Основи керування транспортним засобом і вимоги безпеки дорожнього руху.
 4. Етика водія транспортного засобу.
 5. Практичне керування транспортним засобом.
- (43) Для кожного розділу Типової навчальної програми встановлено кількість навчальних годин залежно від категорії підготовки (перепідготовки) водіїв транспортних засобів.
- (44) Відповідно до абзацу четвертого Типової навчальної програми, у разі необхідності заклад може змінювати загальну кількість навчальних годин, відведених для вивчення першого – четвертого розділів, але не більш як на 20 відсотків.
- (45) П'ятий розділ Типової навчальної програми (Практичне керування транспортним засобом) є незмінним показником для кожної окремої категорії підготовки водіїв транспортних засобів, зокрема для категорії «В» цей показник становить 40 год., для категорії «С» та «С1» – 60 год., а для категорії перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «С», «С1», «D» та «D1» – 30 год.
- (46) Як вбачається з матеріалів справи № 3/02-83-18, у 2010 році ВОВЧАНСЬКИМ СТК ТСОУ розроблено та затверджено робочі навчальні плани підготовки водіїв транспортних засобів (далі – Навчальні плани).
- (47) Адміністративною колегією Відділення встановлено, що відповідно до затвердженого Начальником УДАІ ГУМВС України в Харківській обл. Навчального плану Вовчанського СТК ТСОУ для підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В», загальний обсяг навчального часу становить 142 години, з них 102 години відведено для теоретичних занять та 40 годин для практичного керування, а для перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» у ВОВЧАНСЬКОМУ СТК ТСОУ загальний обсяг навчального часу становить 59 годин, з них 44 години відведено для теоретичних занять та 15 годин для практичного керування.
- (48) Проте, відповідно до калькуляцій Вовчанського СТК ТСОУ (від 01.11.2014, від 01.12.2015 та від 01.10.2016) з підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В», обсяг навчального часу встановлено в розмірі 198 годин теорії, 32 години ЛПЗ (лабораторно-практичні заняття), 40 годин практичного керування, а з перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» обсяг навчального часу встановлено в розмірі 78 годин теорії, 12 годин ЛПЗ, 15 годин практичного керування.
- (49) Адміністративна колегія Відділення дійшла висновку, що Вовчанським СТК ТСОУ включено 32 години ЛПЗ (для підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В») та 12 годин ЛПЗ (для перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ»), які не передбачені Типовою навчальною програмою, та включено зайву, ніж визначено Навчальним планом, кількість навчальних годин а саме:

- для підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» – 96 годин теоретичної підготовки (за першим – четвертим розділами);
- для перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» – 34 години теоретичної підготовки (за першим – четвертим розділами).

- (50) За висновками адміністративної колегії Відділення, *«така невідповідність призвела до збільшення вартості підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» на 764,44 гривень, та склала 2 600 гривень»* (абзац 57 Рішення № 16-р/к) та *«... призвела до збільшення вартості перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ» на 210,34 гривень, та склала 1 600 гривень»* (абзац 72 Рішення № 16-р/к).
- (51) У зв'язку з наведеним, адміністративною колегією Відділення зроблено такий висновок: *«...внаслідок включення ВОВЧАНСЬКИМ СТК ТСОУ до калькуляції більшої кількості навчальних годин, та додаткового розділу (ЛПЗ), ніж це передбачено Навчальним планом підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» вартість послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» є завищеною <...> Такі дії ВОВЧАНСЬКОГО СТК ТСОУ були б неможливими, за умови існування значної конкуренції на ринку надання послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» в межах міста Вовчанськ».*
- (52) Аналогічний висновок зроблено й щодо вартості послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ».
- (53) В абзацах 64 та 79 описово-мотивувальної частини Рішення № 16-р/к наведені табличні форми з порівнянням вартості послуг Вовчанського СТК ТСОУ з вартістю аналогічних послуг інших суб'єктів господарювання, які, як зазначено, *«діють в територіальних межах міста Харкова, де існує ефективна конкуренція на ринку»* та, які *«не включають зайву кількість навчальних годин, ніж передбачено Навчальним планом».*
- (54) Порівняння вартості послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В»:

Таблиця 1

Суб'єкт господарювання	Категорія «В», грн		
	2015 рік	2016 рік	2017 рік
<u>Вовчанський СТК ТСОУ</u>	2 600 2 700	2 900	4 200
Московський учбовий спортивно-технічний центр ТСО України міста Харкова	2 100 2 300	2 490	2 600
ТОВ «ДРАЙВ-МАСТЕР»	1 200	1 200 1 500	1 600 1 700 1 800
Жовтневий районний навчальний спортивно-технічний центр ТСО України міста Харкова	2 000	2 100	2 770 3 000 4 870

- (55) Порівняння вартості послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ»:

Таблиця 2

Суб'єкт господарювання	Категорія «СЕ», грн		
	2015 рік	2016 рік	2017 рік
<u>Вовчанський СТК ТСОУ</u>	1 600 1 700	1 800	2 900
Московський учбовий спортивно-технічний центр ТСО України міста Харкова	1 100 1 200	1 300	1 500

- (56) Адміністративна колегія Відділення дійшла висновку, що інформація, наведена в таблицях 1 та 2, свідчить про те, що *«на сусідньому географічному ринку, де існує ефективна конкурентна змагальність між суб'єктами господарювання, які надають*

послуги із підготовки водіїв транспортних засобів, встановлюються справжні ринкові ціни».

- (57) Разом із тим аналіз матеріалів справи № 3/02-83-18 виявив невідповідність таких висновків дійсним обставинам справи, більш того, матеріалами справи № 3/02-83-18 не доведено встановлення іншими суб'єктами господарювання ринкових цін.
- (58) По-перше, адміністративна колегія Відділення здійснює порівняння цін суб'єктів господарювання, які провадять свою діяльність у місті Харкові, при тому, що, як зазначено в абзаці 23 цього рішення, Вовчанський район межує з Великобурлуцьким, Чугуївським, Печенізьким і Харківським районами Харківської області, а не з містом Харків. Відтак більш коректним було б здійснювати порівняння вартості послуг суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність саме в зазначених районах.
- (59) Адміністративною колегією Відділення не наведено доказів того, що суб'єкти господарювання, які зазначені в таблиці 1 (Московський учбовий спортивно-технічний центр ТСО України міста Харкова, ТОВ «ДРАЙВ-МАСТЕР», Жовтневий районний навчальний спортивно-технічний центр ТСО України міста Харкова), здійснюють свою діяльність на одному конкурентному ринку та є конкурентами.
- (60) По-друге, твердження, що інші суб'єкти господарювання *«не включають зайву кількість навчальних годин, ніж передбачено Навчальним планом»*, спростовується матеріалами справи № 3/02-83-18.
- (61) Зокрема, відповідно до калькуляції розрахунків вартості послуг підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) водіїв за 2015 – 2017 роки, які на вимогу голови Відділення від 12.01.2018 № 0226/3-109/2 були надані Жовтневим районним навчальним спортивно-технічним центром ТСО України міста Харкова (лист від 26.01.2018 № 7), розрахунок вартості послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» (далі – Послуга підготовки водіїв категорії «В») здійснено з урахуванням 197 навчальних годин, що також перевищує норми навчальних годин, які встановлені Типовою навчальною програмою.
- (62) При цьому відомості щодо вартості Послуг підготовки водіїв категорії «В», які були надані ТОВ «Драйв-Мастер» та Московським учбовим спортивно-технічним центром ТСО України міста Харкова, не містять жодних розрахунків, які б могли підтвердити (або спростувати) встановлення цими суб'єктами господарювання обґрунтованої вартості та невключення ними до своїх розрахунків завищеної кількості навчальних годин або невключення розділів, які не передбачені Типовою навчальною програмою.
- (63) По-третє, як вбачається з таблиці 1, вартість Послуг підготовки водіїв категорії «В» у суб'єктів господарювання, які у 2015 році здійснювали діяльність у місті Харкові, варіювалась від 1 200 грн (ТОВ «Драйв-Мастер») до 2 300 грн (Московський учбовий спортивно-технічний центр ТСО України міста Харкова), різниця вартості послуг становила 1 100 грн (або 91,67 %). Крім того, вартість зазначених послуг у ТОВ «Драйв-Мастер» у 2016 та 2017 роках є суттєво нижчою, ніж в інших суб'єктів господарювання.
- (64) Суттєва різниця вартості однакових послуг може свідчити про відсутність цінової конкуренції та наявність інших ринкових чинників, не пов'язаних із ціновим аспектом. Разом із тим адміністративна колегія Відділення не надала належної оцінки цьому факту.
- (65) В абзаці 86 Рішення № 16-р/к зазначено: *«Порушення законодавства про захист економічної конкуренції тривало з 01.11.2014 до 31.12.2016 та станом на теперішній час припинено».*

- (66) З інформації, наведеної в таблиці 1, вбачається, що у 2017 році вартість Послуг підготовки водіїв категорії «В» Вовчанського СТК ТСОУ становила 4 200 грн, тобто після «*припинення порушення*» вартість послуг, яка, як зазначено в Рішенні № 16-р/к, була завищеною, зростає:
- порівняно з 2015 роком на 61,5 відсотка (2 600 грн) або 55,5 відсотка (2 700 грн);
 - порівняно з 2016 роком на 44,8 відсотка (2 900 грн).
- (67) При цьому, як вбачається з таблиці 1, у 2017 році вартість Послуг підготовки водіїв категорії «В» у Жовтневого районного навчального спортивно-технічного центру ТСО України міста Харкова становила 4 870 грн, а в ТОВ «Драйв-Мастер» – 1 800 грн (різниця становить 3 070 грн, або 170,56 відсотка).
- (68) Однак адміністративною колегією Відділення не надано відповідної оцінки вказаним обставинам. Крім того, ані Рішення № 16-р/к, ані матеріали справи № 3/02-83-18 не містять належних доказів здійснення Відділенням відповідного аналізу вартості послуг суб'єктів господарювання, які діють на аналогічних ринках, внаслідок чого зроблено необґрунтований висновок щодо встановлення цими суб'єктами господарювання «*справжніх ринкових цін*».
- (69) Щодо таблиці 2 слід зазначити, що інформація, наведена в таблиці 2, не дає підстав для висновку про існування ефективної конкурентної змагальності між суб'єктами господарювання, які надають послуги з підготовки водіїв транспортних засобів на сусідньому географічному ринку, та встановленням цими суб'єктами господарювання справжніх ринкових цін, оскільки в зазначеній таблиці наведена інформація лише про одного суб'єкта господарювання.
- (70) **Отже, матеріали справи № 3/02-83-18 свідчать про неповне з'ясування обставин, які мають значення для цієї справи, недоведеність обставин, які визнано встановленими, та невідповідність висновків, викладених у Рішенні № 16-р/к, обставинам справи № 3/02-83-18.**
- (71) Крім того, з матеріалів справи № 3/02-83-18 вбачається таке.
- (72) За результатами збирання та аналізу доказів у справі № 3/02-83-18 Відділенням складено подання з попередніми висновками від 13.02.2019 № 70-03/60-п у справі № 3/02-83-18 (далі – Подання з висновками), копію якого листом від 14.02.2019 № 70-02/3-1266 направлено Вовчанському СТК ТСОУ. У зазначеному листі Вовчанському СТК ТСОУ було запропоновано у строк до 25.02.2019 надати Відділенню міркування та заперечення до змісту Подання з висновками.
- (73) Листом від 23.02.2019 № 02 Вовчанський СТК ТСОУ звернувся до Відділення з проханням продовжити строк для надання відповіді на Подання з висновками до 22.03.2019. У вказаному листі Вовчанський СТК ТСОУ зазначає, що Подання з висновками було отримано ним 21.02.2019 (прим. Рішення № 16-р/к прийнято 28.02.2019).
- (74) Матеріали справи № 3/02-83-18 не містять доказів розгляду Відділенням вказаного листа Вовчанського СТК ТСОУ.
- (75) Відповідно до пункту 16 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами) (далі – Правила розгляду справ), особи, які беруть (брали) участь у справі, мають, зокрема, право ознайомлюватися з матеріалами справи після одержання копії подання з попередніми висновками в справі, наводити докази, подавати клопотання, усні й письмові пояснення, подавати свої міркування та заперечення.

- (76) Абзацом другим пункту 26 Правил розгляду справ визначено, що за вмотивованим клопотанням особи, яка бере участь у справі, про необхідність більш тривалого часу для розгляду подання та підготовки відповіді на нього розгляд справи може бути відкладено.
- (77) Наведене свідчить про незабезпечення Відділенням права Вовчанського СТК ТСОУ на захист власних інтересів.

8. СПРОСТУВАННЯ ЗАПЕРЕЧЕНЬ НА ПОДАННЯ

- (78) За результатами перевірки Рішення № 16-р/к державним уповноваженим Комітету складено подання від 02.07.2019 № 8-01/14-пр/297-зв (далі – Подання). Листами від 04.07.2019 № 200-29/08-8509 та № 200-29/02-8510 копії Подання були направлені на адресу Вовчанського СТК ТСОУ та Відділення.
- (79) Відділення листом від 15.07.2019 № 70-02/3-4716 (вх. № 70-01/6833 від 15.07.2019) надало свої пояснення та заперечення до змісту Подання.
- (80) Зокрема, Відділення вважає, що Рішення № 16-р/к прийняте з дотриманням норм матеріального та процесуального права: *«Всі обставини, які входять до предмету доказування у цій справі, а також сукупність наведених фактів та доводів свідчать, що відповідне рішення є обґрунтованим та законним, а вимоги Вовчанського СТК ТСОУ необґрунтованими та такими, що не підлягають задоволенню»*.
- (81) Пояснення та заперечення Відділення не спростовують висновків щодо відсутності належного обґрунтування встановлених територіальних (географічних) меж ринку, а саме *«в радіусі 15 км»*.
- (82) Крім того, згідно з пунктами 1 та 2 резолютивної частини Рішення № 16-р/к монопольне (домінуюче) становище Вовчанського СТК ТСОУ визнано на ринках надання послуг із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та із перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ», тоді як у пунктах 3 та 4 резолютивної частини Рішення № 16-р/к (з урахуванням внесених змін до нумерації пунктів рішення) адміністративна колегія Відділення кваліфікує порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції дії Вовчанського СТК ТСОУ, які полягають у встановленні завищеної вартості послуг із підготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «СЕ».
- (83) Неправильне визначення територіальних (географічних) меж ринків послуг, які надає Вовчанський СТК ТСОУ, та нечітке визначення товарних меж ринків призвели до необґрунтованого висновку щодо заняття Вовчанським СТК ТСОУ монопольного (домінуючого) становища на вказаних ринках.
- (84) Вовчанський СТК ТСОУ заперечень до змісту Подання не надав, а з висновками, наведеними в Поданні, погодився (лист Вовчанського СТК ТСОУ від 17.07.2019 № 17, вх. № 8-01/8388 від 22.07.2019).

9. ПІДСТАВИ ДЛЯ СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ

- (85) Відповідно до частини першої статті 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» підставами для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України, зокрема, є:
- неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи;
 - недоведення обставин, які мають значення для справи і які визнано встановленими;
 - невідповідність висновків, викладених у рішенні, обставинам справи;
 - порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.
- Згідно з частиною другою вказаної статті порушення або неправильне застосування норм процесуального права може бути підставою для зміни, скасування чи визнання

недійсним рішення тільки за умови, якщо це порушення призвело до прийняття неправильного рішення.

- (86) Адміністративною колегією Відділення при прийнятті вказаного рішення **не доведено монопольне (домінуюче) становище Вовчанського СТК ТСОУ** внаслідок неправильного визначення територіальних (географічних) меж ринків та нечіткого визначення товарних меж ринку. Отже, Рішення № 16-р/к прийнято адміністративною колегією при недоведенні обставин, які мають значення для справи № 3/02-83-18 і які визнані встановленими.
- (87) За результатами перевірки Рішення № 16-р/к на предмет об'єктивності, всебічності та повноти проведеного Відділенням розслідування у справі № 3/02-83-18 та прийнятого Рішення № 16-р/к у частині доведеності встановлення Вовчанським СТК ТСОУ завищеної вартості послуг із підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів категорії «В» та «СЕ» з'ясовано, що **матеріали справи № 3/02-83-18 свідчать про неповне з'ясування обставин, які мають значення для цієї справи, недоведеність обставин, які визнано встановленими, та невідповідність висновків, викладених у Рішенні № 16-р/к, обставинам справи № 3/02-83-18.**
- (88) Відділенням порушені норми процесуального права шляхом незабезпечення права Вовчанського СТК ТСОУ на захист власних інтересів, що розцінюється як неповне з'ясування обставин справи.
- (89) Відтак є підстави для скасування Рішення № 16-р/к відповідно до статті 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 57 і 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 45 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Скасувати рішення адміністративної колегії Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.02.2019 № 16-р/к у справі № 3/02-83-18, а справу № 3/02-83-18 передати на новий розгляд Харківському обласному територіальному відділенню Антимонопольного комітету України.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ